

Světónázorový profil socialistické osobnosti

Praha, Svoboda 1979, 168 s.

Materialistický světový názor je důležitým faktorem při formování společenského vědomí socialistické společnosti, a tedy i při výchově socialistické osobnosti. Vztahem mezi světovým názorem a filozofickými i sociologickými otázkami výchovného procesu se zabývá i nová kniha Vladimíra Grulicha *Světónázorový profil socialistické osobnosti*, který z tohoto oboru publikoval již řadu významných prací (*Výchova a společnost* 1966, *Problémy filozofie výchovy* 1968, *Socialistická pedagogika a hodnoty* 1972, *Filozofické pojetí člověka a výchova* 1977, *Socialistický humanismus a výchova* 1979 aj.). Tato práce, která vychází v knižnici Malá politická knihovna, je populárně vědeckým ztvárněním dosavadních autorových myšlenek a zasvěceným a živým způsobem seznamuje čtenáře s okruhem dané problematiky.

Marxisticko-leninský světový názor má v soustavě duchovního života socialistické společnosti přední funkci, což objektivně vyplývá z vedoucí úlohy dělnické třídy a komunistické strany. Rozvoj vědecké ideologie a jejího působení na socialistické vědomí pracujících je nerozlučně spjat s pokrokem této společnosti, směřující ke komunismu. Význam světového názoru pro výchovný proces je zcela mimořádný a analýza těchto otázek, kterou autor provádí velmi zevrubně, je tematikou důležitou a aktuální.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole (*Potřebuje člověk světový názor?*) se autor zabývá úlohou světového názoru v rozvinuté socialistické společnosti, analyzuje pojmy, jako je světový názor, životní názor a životní postoj, líčí strukturní vrstvy světového názoru a poukazuje na vztah světového názoru a filozofie.

V druhé kapitole (*Jak se orientovat ve světovém názoru*) rozebírá různé typy světového názoru a klasifikuje je podle formy odpovědi na základní filozofickou otázku. Kromě různých forem materialismu a idealismu analyzuje rozdíly monismu, dualismu a pluralismu, scientismu a antiscientismu a s argumentovanou kritikou rozebírá principy náboženského světového názoru. Zdůrazňuje třídně ekonomickou podmíněnost světového názoru a poukazuje na podstatu a vývojovou perspektivu vědeckého světového názoru.

Odtud přechází ke třetí kapitole (*Vědecká pravdivost a revolučnost marxisticko-leninského světového názoru*), kde zdůrazňuje třídní a internacionální charakter marxismu, jeho vědeckost a stranickost. Tento světový názor se opírá o jednotu vědy a ideologie i o jednotu ideologie a společenské psychologie a je těsně spjat s rozvojem socialistického způsobu života a socialistické osobnosti.

Čtvrtá kapitola (*Světónázorový profil socialistické osobnosti a výchova*) poukazuje na souvislost vědeckého světového názoru s přesvědčením a ideovým zaměřením lidí. Při formování světónázorové orientace vystupuje řada motivů, jako jsou potřeby, zájmy, ideály, normy, hodnoty atp. a významným faktorem je tu zejména správné řešení vztahu individua a kolektivu, jež podmiňuje účinnou výchovu osobnosti v socialistické společnosti. Zvláštní pozornost věnuje autor filozofickým a psychologickým aspektům teorie interiorizace a ukazuje, že proces interiorizace je charakterizován jednak přeměnou materiálního v ideální, jednak odrazovou činností jakožto duchovním osvojováním skutečnosti na základě společenské praxe. Tak se poznatky a hodnoty mění ve vnitřní složky lidské osobnosti a objektivují se v jejích postojích, zaměřeních, činnostech a společenské angažovanosti.

Nová publikace V. Grulicha plní významnou úlohu při osvětlování otázek socialistické světónázorové výchovy a ukazuje na konkrétní podoby, v nichž se formuje socialistické vědomí pracujících v těsné souvislosti s potřebami a cíli společenské praxe.

Z obsahu č. 1 1981 časopisu

SOCIOLÓGIA,

vydávaného Slovenskou akademií vied v Bratislave

G. Šlapka: Sociálno-politický rozvoj Bratislavy; *F. Paller — P. Ďurajka:* O niektorých otázkach ideologickej práce MV KSS v Bratislave; *P. Lomen:* Tvorba životného prostredia v Bratislave; *J. Mihálik — V. Zapletal:* Ekonomický rozvoj a plán sociálneho rozvoja Bratislavy; *V. Bauch:* Vývin triednej a sociálnej štruktúry hlavného mesta Slovenska; *K. Kozár:* Sociálno-ekonomické problémy migrácie pracovných síl v Bratislave.

Z obsahu č. 1 1981 časopisu

ОБЩЕСТВЕННЫЕ НАУКИ,

vydávaného Akademií vied SSSR v Moskve

A. Butěko: Koncepcie rozvinutého socializmu; *L. Abalkin:* Zdokonalování socialistických výrobních vztahů; *V. Rogovin:* Sociální politika v rozvinuté socialistické společnosti; *A. Charčev — V. Alexejeva:* Sociální poznání a výchova osobnosti; *A. Baranov — V. Jadrov:* Městský způsob života jako objekt plánování.

Z obsahu č. 6 1980 časopisu

SOCIOLOGIČESKI PROBLEMI,

vydávaného Bulharskou akademií vied v Sofii

N. Genov: Sociální struktura bulharské společnosti v epoše národního obrození; *K. D. Kosev:* Vnitřní a vnější faktory bulharského národně osvobozenického hnutí v epoše národního rozkvětu; reflexe XII. sjezdu BKS; *K. Dimitrov:* Město, základní aspekty a syntetické ukazatele sociálně třídní struktury v sociologickém výzkumu socialistického způsobu života; *I. Stefanov:* Vzájemný vztah mezi uměním a masovou komunikací v sociologickém aspektu; *A. Atanasov:* O měření složitých sociálních charakteristik; *Ž. Ošavkov:* Tezaurus informace empirických sociologických výzkumů — systematický seznam deskriptorů.

SOCIOLOGICKÝ ČASOPIS. Vydává Ústav pro filozofii a sociologii, ČSAV, Jilská 1, 110 00 Praha 1, telefon 24 93 91 v ACADEMII, nakladatelství Československé akademie věd, Vodičkova 40, 112 29 Praha 1. — Objednávky a předplatné přijímá PNS, administrace odborného tisku, Jindřišská 14, 125 05 Praha 1. Lze také objednat u každého poštovního úřadu nebo doručovatele. — Vychází šestkrát ročně. Cena jednotlivého sešitu Kčs 10,—, roční předplatné Kčs 60,—. — Objednávky ze socialistických zemí vyřizuje ARTIA, Ve Smečkách 30, 111 27 Praha 1. — Tisknou Tiskařské závody, n. p., závod 5, Sámova 12, 101 46 Praha 10. — Rukopis tohoto čísla odevzdán do tiskárny v říjnu 1980. Číslo vyšlo v únoru 1981.

Sole agents for all western countries with the exception of the German Federal Republic and West Berlin JOHN BENJAMINS, B. V., Amsteldijk 44, Amsterdam (Z.), Holland, Orders from the G. F. R. and West Berlin should be sent to Kubon & Sagner, P. O. Box 68, 8000 München 34 or to any other subscription agency in the G. F. R. Annual subscription: Vol: 17; 1981 (6 issues) Dutch Glds 83,—.

© ACADEMIA, Praha 1981.